

Motion till riksdagen 2024/25:2297

av Aida Birinxhiku m.fl. (S)

En bättre arbetsmarknad för unga i Västsverige

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av en bättre arbetsmarknad för unga i Västsverige och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

I en tid då samhället står inför stora utmaningar är en stark och hållbar arbetsmarknad av yttersta vikt. Västsverige, med sin rika historia av industriell utveckling och innovationskraft, är en central kugge i Sveriges ekonomi. Vidare har Västsverige goda förutsättningar att ta en ledande roll i den gröna omställningen, inte minst när det kommer till elektrifieringen av fordonsindustrin.

Trots detta står Västsverige liksom resten av landet inför betydande utmaningar på arbetsmarknaden, särskilt för unga. Globalisering, teknologiska framsteg och förändrade arbetsmönster har gett upphov till komplexa problem som kräver långsiktiga lösningar för framtidens arbetsmarknad. Det krävs ytterligare krafttag för att Västsverige ska vara en tillväxtregion som ingjuter framtidstro.

Ungdomsarbetslösheten i Sverige har länge hållit sig på relativt höga nivåer, men pandemins effekter på arbetsmarknaden slog särskilt hårt mot unga. Vid sidan av minskande sysselsättning och ökande arbetslöshet lämnade även ett stort antal unga arbetskraften under perioden. Därför är det viktigt att denna utveckling inte biter sig fast i Västsverige eller övriga landet.

Av arbetslöshetssiffrorna för unga framgår tydligt vilka som har svårast att ta steget in på arbetsmarknaden. Det handlar framför allt om ungdomar som saknar gymnasieutbildning eller har en funktionsnedsättning samt om utrikes födda som kommer till Sverige under de senare tonåren.

Att bekämpa ungdomsarbetslösheten är grundläggande för att bryta utanförskap och segregation. Därför måste alla barn, oavsett föräldrar eller bostadsområde, få en

utbildning som ger bästa möjliga förutsättningar inför vuxenlivet. Möjligheten att utbilda sig, med ett tydligt fokus på bristyrken, ska öka på alla nivåer. Dessutom krävs fortsatta och stärkta insatser för unga som varken arbetar eller studerar. Som socialdemokrater vill vi bekämpa arbetslösheten genom att investera i människors kunskaper och skapa nya jobb med bra villkor – inte genom otrygga anställningar och sänkta löner.

Kommunerna är viktiga aktörer för att komma till rätta med ungdomsarbetslösheten. Många gånger kan kommunerna via sina kontaktnät med det lokala näringslivet hjälpa till att slussa ut unga till en meningsfull sysselsättning och senare jobb. Även lokal och regional samverkan är centralt och bör förstärkas.

Idag är många unga, även de med godkänd gymnasieutbildning, hänvisade till otrygga anställningar via bemanningsföretag eller som timvikarier med korta varsel. Ofta får ungdomar lägre löner och mer otrygga anställningar än andra anställda. Det är helt fel väg framåt för att stärka arbetsmarknaden för unga i Västsverige. Det som behövs är trygga villkor, löner som går att leva på och en balans mellan anställningsformer.

Låga löner och osäkra arbetsvillkor gör att fackföreningsmedlemskap och medlemskap i a-kassan är särskilt viktiga. Höjda avgifter och tuffare inträdesvillkor drabbar följaktligen unga särskilt hårt. För de som väl är med följer ofta snabbare avtrappning, lägre ersättningsnivåer och mindre förmånliga regler. Detta system cementerar den otrygghet och osäkerhet som råder för många unga på dagens arbetsmarknad.

Den snabba tekniska utvecklingen och industrins gröna omställning har skapat en klyfta mellan de färdigheter som finns och de som efterfrågas på arbetsmarknaden. Det är inget specifikt storstadsproblem utan gäller också i stor utsträckning företag på mindre orter i Västsverige. Därför krävs ett utbildningssystem som rustar unga för framtiden. För att möta framtiden med rätt kompetens behövs fler utbildningsplatser, en fortsatt utbyggnad av branschskolorna och ytterligare satsningar på vuxenutbildningen. Dessutom är samarbetet mellan utbildningsväsendet och näringslivet av stor vikt för att säkerställa att utbildningsinsatserna faktiskt möter arbetsmarknadens behov.

Unga är inte bara en nyckel i arbetet med kompetensförsörjningen, utan också i arbetet för att bryta segregationen. Den tidigare socialdemokratiskt ledda regeringen genomförde flera satsningar på ungdomsjobb i utsatta områden och för de ungdomar som löper störst risk att hamna i långvarig arbetslöshet. Dessa satsningar måste fortsätta för att bryta utanförskapet och fånga upp unga som riskerar att hamna på glid. För att stoppa nyrekryteringen till gängkriminalitet i Västsverige och övriga landet krävs att samhället investerar i både utbildning och jobb.

Aida Birinxhiku (S)

Sofia Skönnbrink (S)

Ida Ekeröth Clausson (S)

Amalia Rud Stenlöf (S)